

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla a dr. Németh Jenő ügyvéd (7600 Pécs, Pf. 454) által képviselt **I.rendű felperes neve** I. rendű és **I.rendű felperes neve** II. rendű (mindketten I.rendű felperes címe szám alatti lakos) felpereseknek - a dr. Halmos Péter ügyvéd (7621 Pécs, Mária utca 29.) által képviselt **I.rendű alperes neve** I. rendű, **II.rendű alperes neve** II. rendű és **III.rendű alperes neve** III. rendű (mindhárman I.rendű alperes címe szám alatti lakos) alperesek, valamint az **IV.rendű alperes neve** (IV.rendű alperes címe) IV. rendű alperes ellen 13.500.000 forint és járulékai megfizetése és egyéb iránt indított perében a Somogy Megyei Bíróság 2008. június 2. napján kelt 24.P.20.036/2007/57. számú ítélete ellen az I. és II. rendű alperesek által 58. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - helybenhagyja.

Kötelezi az I. és II. rendű alpereseket, hogy fizessenek meg egyetemlegesen az I. és II. rendű felpereseknek 15 napon belül személyenként 181.500 (egyszáznyolcvanegyezer-ötszáz) forint ÁFÁ-val együttes másodfokú perköltséget.

Kötelezi az I. és II. rendű alpereseket, hogy fizessenek meg az államnak - az állami adóhatóság felhívására - egyetemlegesen 810.000 (nyolcszáztízezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az I. rendű alperes 1996. május 6. napján átvételi elismervény aláírása mellett 2.500.000 forint és 15.750 DEM kölcsönt kapott az I. rendű felperestől 1996. június

7-i visszafizetési határidő mellett. Az I. rendű alperes a kölcsönt határidőre nem fizette vissza, hanem újabb megállapodást kötött az I. rendű felperessel 1996. szeptember 9. napján 1.000.000 forint és 15.000 DEM, majd 1997. szeptember 8. napján 5.000.000 forint kölcsön folyósításáról. Mindkét időpontban átvételi elismervényt írt alá az I. rendű alperes, amelyek rögzítették, hogy a felvett összegeket egy összegben fizeti vissza, a kölcsönadó által meghatározott időpontban.

2000. április 21. napján az I. és II. rendű alperes vagyontársaság megszüntetése elnevezésű okiratot írtak alá, amelyben megállapodtak arról, hogy a házastársi vagyontársaságot az aláírás napján megszüntetik azzal, hogy az I. rendű alperes tulajdonában marad a T. A. Egyéni Cég és a T. A. Kft., míg a II. rendű alperes tulajdonában marad a közös háztartásukban lévő összes ingóság.

2001. februárjában a Baranya Megyei Bíróság megállapította a T. A. Rt. és a T. A. Kft. fizetéseképtelenségét és elrendelte a cégek felszámolását.

2002. március 2. napján az I. és II. rendű alperes ügyvéd által szerkesztett és ellenjegyzett „házastársi vagyontársasági okirat” elnevezésű szerződést kötöttek. A szerződésben rögzítették, hogy köztük 2000. április 21. napján vagyontársaság megszüntetése jött létre, amely foganatba ment. A k-i 0000. helyrajzi számú K, B. utca 00. szám alatti ingatlan tekintetében rögzítették, hogy az közös gyermekük, a III. rendű alperes tulajdonát képezi, és arra a II. rendű alperesnek haszonélvezeti joga áll fenn. A szerződéssel a II. rendű alperes az I. rendű alperes részére az említett ingatlanban határozatlan idejű szívésségi használati jogot engedélyezett egy szoba és a közös használatú helyiségek tekintetében. A szerződés rögzítette, hogy a II. rendű és a III. rendű alperes tulajdonát képezi a K, B utca 00. szám alatti ingatlanban található összes ingóság, kivéve az I. rendű alperes kizárólagos használatát képező szobában lévő berendezési tárgyak.

2002. december 12. napján ügyvéd előtt az I. rendű alperes a felperesek felé írásbeli tartozáselismerő nyilatkozatot tett, amelyben elismerte, hogy a felperesektől 1995. évtől több alkalommal mindösszesen 13.500.000 forint kölcsönt vett át forintban, készpénzben, kamatmentes visszafizetési kötelezettséggel, amit a vállalt határidőig, illetőleg a tartozás elismerés időpontjáig visszafizetni nem tudott. Elismerte, hogy e 13.500.000 forint kölcsönrel tartozik és vállalta, hogy azt 2003. június 30. napjáig kamatmentesen visszafizeti.

A tartozáselismerő nyilatkozatban megjelölt határidő eredménytelenül telt el, ezért a felperesek 2004. január 20. és 2006. február 26. napján írásbeli fizetési felszólítást küldtek az I. rendű alperesnek. A felszólítások eredménytelenségére tekintettel a felperesek 2007. január 8. napján terjesztettek elő keresetet az alperesek ellen.

A felperesek a módosított keresetükben kérték, hogy kötelezze a bíróság az I. és II. rendű alpereseket, mint egyetemleges kötelezetteket, hogy fizessenek meg a felpereseknek 13.500.000 forint kölcsönt és annak 2003. július 1-től a kifizetés

napjáig járó Ptk.301.§-a szerinti késedelmi kamatát azzal, hogy a II. rendű alperes felelőssége a házastársi közös vagyonból reá eső rész erejéig áll fenn. Kérték továbbá, hogy állapítsa meg a bíróság, hogy az I. és II. rendű alperes között 2000. április 21. és 2002. március 2. napján kelt házassági vagyontársaság megszűntetése okirat, valamint a III. rendű felperes vevő és ifj. Gy. L. eladó között a k-i 0000. helyrajzi számú ingatlanra 2000. szeptember 1. napján - készpénz ajándékozással - kötött adásvételi szerződés a felperesekkel szemben hatálytalan és amennyiben az I. és II. rendű alperesekkel szemben a követelés nem lenne behajtható, a 13.500.000 forint követelésnek és járulékainak a k-i 0000. helyrajzi számú ingatlanból történő kielégítése tűrésére kérték a III. és IV. rendű alperes kötelezését. Kérték továbbá az alperesek perköltségben való marasztalását.

Az I-II-III. rendű alperesek a kereset elutasítását kérték, a IV. rendű alperes a kereset teljesítését nem ellenezte. Az I. rendű alperes vitatta, hogy a felperesekkel kölcsönszerződést kötött volna, állította, hogy az általa átvett pénzüsszeget befektetési célból, hozam ellenében adta át részére az I. rendű alperes és a megállapodásban foglaltaknak megfelelő hozamot részére az I. rendű alperes meg is fizette. Állította, hogy tartozása a felperesek felé nem áll fenn, a tartozáselismerő nyilatkozatot büntető feljelentéssel való fenyegetés hatására írta alá. Erre tekintettel a tartozás elismerő nyilatkozat érvénytelenségére kifogás útján hivatkozott. Az I. és II. rendű alperesek elévülési kifogást is előterjesztettek az átvételi elismervényekben rögzített összegű kölcsönök tekintetében. Vitatták, hogy a k-i 0000. helyrajzi számú ingatlan vételárát az I. és II. rendű alperesek ajándékba adták volna a III. rendű alperes részére, utaltak arra is, hogy az ingatlan adásvételi szerződés nem az alperesek között jött létre, ezért az a Ptk.203.§-a alapján nem minősül fedezetelvonónak. A II. rendű alperes arra is hivatkozott, hogy a házastársi közös vagyont megosztották, ezért az I. rendű alperes tartozásáért helytállási kötelezettsége nem áll fenn.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az I. és II. rendű alperest, hogy fizessen meg egyetemlegesen a felpereseknek 13.500.000 forintot és annak 2003. július 1-től a kifizetés napjáig járó törvényes kamatát, valamint 1.650.000 forint perköltséget azzal, hogy a tőke és kamattartozásért a II. rendű alperes a házastársi közös vagyonból reá eső rész erejéig felel. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Azt állapította meg, hogy a tartozáselismerő nyilatkozatban foglalt követeléssel szemben az alperesek nem bizonyították, hogy a tartozás nem áll fenn, bírósági úton nem érvényesíthető vagy a szerződés érvénytelen. A büntető eljárás kilátásba helyezésével való „fenyegetés” nem minősül a Ptk.210.§-ának (4) bekezdése szerinti megtámadásra okot adó jogellenes fenyegetésnek. Az átvételi elismervényekben rögzített összegű kölcsönök tekintetében az elévülés az I. rendű felperes szóbeli felszólítása alapján 2000. július-augusztus hónapjában vált lejáratú, ehhez képest az elévülést a tartozáselismerő nyilatkozat 2002. december 17-én megszakította, az elévülési idő újból megkezdődött, így a 2007. január 8-án előterjesztett keresettel érvényesített követelés nem évült el. Megállapította azt is, hogy a 2000. április 21. napján kelt vagyontársaság megszűntetése megnevezésű okirat a Csjt. ügyletkötéskor hatályos 27.§-ának (2) és (3) bekezdése alapján alaki

okból érvénytelen, a 2002. március 2. napján megkötött házassági vagyoni szerződés pedig az I. és II. rendű felperes vagyoni viszonyait nem teljes körűen rendezte, ezért az I. és II. rendű alperes megállapodás megkötését követően szerzett vagyonára, illetőleg a megállapodással nem érintett vagyoni viszonyaira a Csjt.30.§-ának (3) bekezdése irányadó.

A k-i 0000. helyrajzi számú ingatlanra készpénz ajándékozással kötött adásvételi szerződés felperesekkel szemben való hatálytalanságának megállapítása és az ingatlanból való kielégítés tűrésére kötelezés iránt előterjesztett keresetet a releváns tények bizonyíthatatlansága hiányában utasította el a III. és IV. rendű alperesekkel szemben.

Az ítélet ellen, annak részbeni megváltoztatása és a kereset teljes egészében történő elutasítása, valamint a felperesek perköltségben való marasztalása iránt az I. és II. rendű alperesek fellebbeztek. Arra hivatkoztak, hogy a felperesek kölcsön jogcímén fennálló követelése a tartozáselismerő okirat aláírásának időpontjáig elévült, tekintettel arra, hogy ha a teljesítési határidőt sem szerződés, sem jogszabály nem határozza meg, a teljesítés nyomban esedékes vagy azzá tehető. Miután pedig egy szerződés kivételével a kölcsönszerződésekben teljesítési határidő megállapítása nem történt meg, így a teljesítés nyomban esedékessé vált, amelyre tekintettel az utolsó átvételi elismervény alapján fennálló követelés is elévült 2002. szeptember 9. napjával. Utaltak arra is, hogy az elsőfokú bíróság iratellenesen állapította meg, hogy az I. rendű felperes mindhárom kölcsönt 2000. évben lejárttá tette, ilyen lejárttá tételt ugyanis az I. rendű alperes nem ismert el, a felperesek pedig nem bizonyítottak. Továbbra is fenntartották azt az elsőfokú eljárásban előterjesztett védekezésüket, hogy a felperesek az I. rendű alperes vállalkozásához adták a „kölcsönt”, amelyre tekintettel a felperesek kizárólag a T A. Rt-vel szembeni felszámolási eljárásban érvényesíthették volna igényüket. Az elévülési kifogás elutasítása esetére változatlanul fenntartották azt az előadásukat, hogy a felperesek által folyósított összeg valójában üzleti befektetés volt, amelynek kockázatát a felperesek is viselni tartoznak.

A II. rendű alperes fellebbezésében kifejtette, hogy a 2002. március 2-i vagyontársi szerződéssel az I. és II. rendű felperes a korábbi vagyontársi szerződésüket módosították. Függetlenül attól, hogy a korábbi okirat alaki érvénytelenségben szenved-e vagy sem, a felek az alakilag érvénytelen szerződés esetén is kötve vannak a jognyilatkozataikhoz. A korábbi szerződés teljesedésbe ment, abban a jövőre vonatkozóan szüntették meg a felek a vagyontársi viszonyt, ezért nem volt szükséges a 2002. március 2-i szerződésben a jövőre nézve rendezni a házastársak vagyoni viszonyait. Hivatkozott arra is, hogy a felperesi „kölcsön” nyújtása az I. rendű alperes által tulajdonolt és irányított üzleti vállalkozásra tekintettel történt, így az irányadó bírói gyakorlat alapján, a Csjt.30.§-ának (3) bekezdése szerinti felelőssége nem áll fenn, ilyen esetben ugyanis tőle nem várható el, hogy a másik házastárs üzleti szerződési kapcsolatairól tudomást szerezzen.

A felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a másodfokú bíróság az elsőfokú eljárás adatai alapján kiegészíti azzal, hogy 2000. április 21. napján az I. és II. rendű alperes vagyontörség megszüntetése megnevezésű okiratot írtak alá, amelyben kijelentették, hogy az aláírás napján a házastársi vagyontörséget megszüntetik azzal, hogy az I. rendű alperes tulajdonában maradó T. A. egyéni cég, amely tartalmazza a cég ingatlanait és berendezéseit, valamint a T. A. Kft., amely a telephelyek üzemeltetését végzi. A II. rendű alperes tulajdonában marad a közös háztartásukban lévő összes ingóság, mely tartalmazza a bejelentett lakcímük szerinti lakás teljes berendezését, bútorzatát, felszerelését és műszaki cikkeit. Kijelentették a szerződő felek, hogy a fentiekben megjelölteken kívül nincs a tulajdonukban más ingatlan és ingó vagyontárgy, mely a megállapodásuk alapját képezné.

A házastársi életközösség az I. és II. rendű alperes között a megállapodás megkötéséig, és azóta is folyamatosan fennáll.

Mellőzi a tényállásból a másodfokú bíróság annak megállapítását, hogy az I. rendű felperes 2000. január-február hónapban felszólította az I. rendű alperest a kölcsöntartozás visszafizetésére.

Az így kiegészített, illetőleg pontosított, egyebekben helyesen megállapított tényállás alapján helyes az elsőfokú bíróság ítéleti döntése is, ezért azt a másodfokú bíróság fellebbezett részében a Pp.253.§-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezéssel összefüggésben a másodfokú bíróság a következőkre mutat rá:

Tévesen hivatkoztak az I. és II. rendű alperesek fellebbezésükben arra, hogy a kölcsöntartozások a tartozáselismerő nyilatkozat aláírásának időpontjáig elévültek.

A Ptk.526.§-ának (1) bekezdése szerint a határozatlan időre kötött kölcsönszerződés tizenöt napi felmondással szüntethető meg. A (2) bekezdés értelmében a hitelezőnek a kölcsönösszegre vonatkozó visszakövetelési joga a szerződésben meghatározott lejárati, illetőleg lejáratok szerint, felmondás esetén pedig a felmondási idő elteltével nyílik meg.

A felmondás alakszerűsége tekintetében az a szabály, hogy amennyiben a jogszabály vagy a felek megállapodása a szerződés érvényességét megszabott alakhoz köti, ilyen alakban kötött szerződés megszüntetése vagy felbontása is csak megszabott alakban érvényes. A felmondás érvényességéhez nem szükséges a „felmondás” szó használata. Érvényes felmondásnak minősülhet adott esetben a kölcsönösszeg visszafizetésére való felszólítás is.

Arra alappal hivatkoztak az alperesek a fellebbezésükben, hogy az I. rendű felperesnek az alperesek által vitatott előadása - amely szerint 2000. január-februárjában a kölcsön összegének visszafizetésére a felperesek az I. rendű alperest felszólították - az elsőfokú eljárásban nem nyert bizonyítást.

Amennyiben a hitelező a lejárat után a kölcsönösszeget továbbra is az adósnál hagyja anélkül, hogy a visszakövetelési igényét haladéktalanul érvényesítené, az eset körülményeiből arra lehet következtetni, hogy a határozott időre kötött kölcsönszerződés határozatlan tartalmúvá alakult át, amely tizenöt napos felmondással szüntethető meg. A felperesek és az I. rendű alperes előadása egyező volt a tekintetben, hogy az első átvételi elismervénnyel folyósított kölcsön visszafizetési határidejének lejáratakor azt az I. rendű felperes az I. rendű alperestől nem követelte, az első kölcsön összegét I. rendű alperesnél hagyta azzal, hogy az általa folyósított további összegekkel egy összegben történik meg a visszafizetés. Így tehát az első átvételi elismervény alapján folyósított kölcsönösszeg is határozatlan idejűvé vált, amely tekintetében fizetési felszólítást a felperesek a tartozáselismerő nyilatkozat aláírásáig nem bizonyítottak.

A fentiekre tekintettel a követelés a tartozáselismerő nyilatkozat aláírásáig fizetési felszólítás hiányában nem vált esedékessé, ezért a tartozáselismerő nyilatkozat aláírásáig az elévülés meg sem kezdődött. A tartozáselismerő nyilatkozat 2002. december 12-i aláírása az elévülést megszakította, ehhez képest pedig helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a keresetlevél előterjesztése elévülési időn belül történt.

Alaptalanul hivatkozott a II. rendű alperes fellebbezésében arra is, hogy a 2002. március 2-i vagyontársi szerződéssel a felek a 2000. április 21-i korábbi vagyontársi szerződésüket módosították.

Az elsőfokú ítéletben kifejtett helyes indokok szerint a 2000. április 21-én az I. és II. rendű alperes által aláírt megállapodás alaki okból érvénytelen volt. Ez azt jelenti, hogy a szerződés joghatás kiváltására alkalmatlan volt, abból semmiféle kötelezettség a megállapodást aláíró I. és II. rendű alperes vonatkozásában nem keletkezett, az abban foglalt jognyilatkozatokhoz az aláíró felek nem voltak kötve, az érvénytelenség folytán úgy kell tekinteni, mintha a megállapodás létre sem jött volna. Alaptalan tehát az a fellebbezési hivatkozás, hogy a 2000. április 21-én a felek a jövőre nézve is megszüntették a házastársi vagyontársi viszonyt, így a II. rendű alperes a Csjt.30.§-ának (3) bekezdése alapján a követelésért nem felel.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtett helyes indokokkal a másodfokú bíróság maradéktalanul egyetértett abban a körben is, hogy az I. és II. rendű alperesek nem bizonyították a perben, hogy a pénzüsszegek folyósítása nem kölcsön, hanem üzleti befektetés címén, hozam ellenében az I. rendű alperes vállalkozása részére történt volna. Ilyen körülmények között pedig irreleváns a fellebbezésnek a BDT2000.172. számú eseti döntésében közzétett bírói gyakorlatra utalása a II. rendű alperes felelőssége körében.

A sikertelenül fellebbező alperesek a Pp.78.§-ának (1) bekezdése alapján viselni tartoznak a felperesek másodfokú eljárásban felmerült költségét, amely az őket képviselő ügyvéd munkadíjából áll, és amelynek mértékét a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§-ának (2) és (5) bekezdése alapján állapította meg. A Pp.78.§-ának (1) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§-ának (1) bekezdése alapján kötelesek az I. és II. rendű alperesek az illeték-feljegyzési joguk folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték viselésére is.

P é c s , 2008. november 20.

Dr. Lábady Tamás s.k. a tanács elnöke, Dr. Hrubai Adrienn s.k. előadó bíró, Dr. Szentpéteriné Dr. Bán Erzsébet s.k. bíró